

kılan her türlü fiili veya hukuki engeldir. Önemli olan, engelin ciddi olması ile marka sahibinin iradesi ve kontrolünün dışındaki bir sebepten kaynaklanmasıdır. Kılavuz'da savaş, ekonomik krizler, ambargo, ruhsat eksikliği, doğal afetler haklı nedene örnek olarak gösterilmiştir. Ayrıca Yargıtay'ın görüşüne göre haklı neden objektif ve herkes için geçerli olmalıdır.

Covid-19 pandemisinin markanın kullanılmaması için haklı neden olarak kabul edilip edilemeyeceğinin tartışılmasından önce, bu dönemde Türkiye'de alınan önlemler hakkında genel bir bilgi vermek önemlidir.

Türkiye'de Covid-19 Pandemisine Karşı Alınan Önlemler

2020'nin başında Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasının ardından, dünya çapında olduğu gibi Türkiye'de de bazı önlemler alınmıştır[1]. Bu önlemlerden alanımızla en ilişkili olanı hukuki ve idari sürelerin 13 Mart 2020 tarihinden 15 Haziran 2020 tarihine kadar durdurulmasıdır. Durdurma kararı kapsamında, TÜRKPATENT nezdindeki itirazlar da dahil olmak üzere idari işlemlere ilişkin süreler ve TÜRKPATENT kararlarına karşı Mahkemeler nezdinde açılan davalara ilişkin süreler, 13 Mart 2020 tarihindeki halleriyle korunmuştur ve 16 Haziran 2020 tarihinden itibaren kaldıkları yerden işlemeye devam edeceklerdir.

Ayrıca, Sağlık Bakanlığı tarafından kurulan Bilim Kurulu'nun tavsiye kararlarının da etkisiyle, bugüne kadar Türkiye'nin büyükşehirlerinde dört günden ve hafta sonlarından fazla olmayan sokağa çıkma yasakları uygulanmıştır. Sokağa çıkma yasakları sırasında taşımacılar, fırınlar, eczaneler, kargo teslimatları, vb. gibi birkaç sektör işlemeye devam etmiştir.

Bunlardan başka, tüm güzellik salonları, kuaförler, restoranlar (paket ve gel-al servisleri hariç), düğün salonları, sinemalar, spor merkezleri vb. İşçileri Bakanlığı'nın talimatları uyarınca kapatılmıştır[2]. Her ne kadar kademeli olarak birçok sektör açılmış olsa da, iş yerlerinin faaliyetlerinin hacmini azaltan ciddi sınırlamalar gerçekleşmiştir. Sokağa çıkma yasakları ve bahsi geçen kısıtlamalar nedeniyle, online (çevrimiçi) alışveriş büyük talep görmekte ve bu durum doğal olarak kargo şirketlerinin iş yükünü arttırmaktadır.

Covid-19 Pandemisi Kullanmama için Haklı Sebep Oluşturabilir mi?

Yukarıda verilen örneklerden, Covid-19 pandemisinin Türkiye’de çeşitli sektörlerdeki marka kullanımına büyük bir etkisi olduğu aşıkardır. Dolayısıyla, markanın ciddi kullanımı tescil tarihinden itibaren 5 yıllık süre sonrasında bir zorunluluk olduğundan, olası bir iptal davasına veya kullanmama savunmasına karşı, online alışverişe uygun olan veya resmi makamlar tarafından tam anlamıyla müdahale edilmeyen sektörler için bile, marka sahibi Covid-19 pandemisi sebebiyle 2020’de marka kullanım hacminin azaldığını ve/veya tamamen sekteye uğradığını iddia edebilir.

Sokağa çıkma yasakları, çok sayıda insanın evde kalmayı ve ihtiyaç dışı alışveriş yapmamayı tercih ettiği düşünöldüğünde, eğer Mart – Haziran 2020 arası süre söz konusu 5 yıllık süreye dahilse, marka sahibinin bu iddiası özellikle 2020 senesinin ilk yarısı için haklı olabilir. Ancak böyle bir iddianın otomatik olarak kabul edilmemesi gerektiği görüşündeyiz.

Öncelikle, 5 yıllık süre oldukça cömert ve uzun bir süre olarak yorumlanabilir. Bu yüzden, hakkaniyetli bir değerlendirme yapmak için, markanın 2020 senesinde ortaya çıkan Covid-19 pandemiden önceki ve sonraki kullanımı muhakkak dikkate alınmalıdır. Marka sahibi markasının 2016 – 2019 seneleri arasında ve ayrıca 2020 senesinin ikinci yarısında ciddi kullanımını kanıtlayamıyor ve ancak 2020 senesinin ilk yarısında markasını kullanmaması için haklı bir neden olduğunu iddia ediyorsa böyle bir savunma tartışmaya açıktır.

Ayrıca, söz konusu malların/hizmetlerin niteliği de önemlidir. Örneğin, dezenfektanlar ve koruyucu maskeler gibi sıhhi malzemelerin günümüzde normalden daha fazla tüketildiği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla Covid-19 pandemisi, böyle malların 2020’de kullanılmaması için haklı bir sebep olarak kabul edilmeyebilir. Ancak, kısıtlamaların/resmi makamların verdiği kararların marka kullanımına etkileri de dikkate alınmalıdır. Örneğin, 16 Mart 2020 ile 01 Haziran 2020 tarihleri arasında spor salonları kapalı olduğundan, bu süreçte “spor hizmetleri” ile ilgili bir markayı kullanmanın imkânsız hale geldiği savunması haklı görülebilir ve bu durumda Covid-19 pandemisi kullanmama için söz konusu süre dahilinde haklı sebep olarak kabul edilebilir.

Ayrıca, yukarıda bahsedildiği üzere, Türkiye’de tüm hukuki ve idari süreler 13 Mart 2020 ve 15 Haziran 2020 arasındaki süreçte askıya alınmıştır. Her ne kadar SMK’daki hoşgörü sürelerinin de uzatıldığı açıkça belirtilmese de -ki

GÜN + PARTNERS

AVUKATLIK BÜROSU

görüŖümüze göre bu mevzuat deęiŖiklięi olmadan mümkün olmayacaktır- kullanmama sebebiyle iptal davası açmadan önce, askıdaki sürenin kullanmama için meŖru bir süre olarak göz önünde bulundurulması ve eğer 5 yıllık süreye bu tarihler arasındaki günler de dahilse, bu davanın tescil tarihinden itibaren 5 yıl + 95 gün sonra açılmasının değerlendirilmesi daha makul olacaktır. Ayrıca, itiraz, hükümsüzlük ya da tecavüz süreçlerinde olası bir kullanım ispatı savunması karşısında, marka sahibi söz konusu 95 günlük sürenin markaların kullanılması için öngörülen hoşgörü süresini de durdurduğunu iddia edebilecektir.

Tüm bunlara rağmen, fikri mülkiyet camiasında sürelerin durmasının kullanma yükümlülüğüne etkileri konusunda tartışmalar olduğunu ve bugüne kadar ilgili makamlar tarafından resmi bir açıklamanın da yapılmadığını belirtmeliyiz. Bu doğrultuda, büyük ihtimalle, TÜRK PATENT'in ve Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemelerinin değerlendirmelerini bu tarz iddiaları içeren bir uyuŖmazlık söz konusu olduğunda göreceğiz.